

(Данас, 5. - 7.12.2010)

Стварање Центра за проучавање Русије представља одраз растућег интересовања српске јавности према савременој Русији и јачања сарадње међу нашим државама и народима.

Делатност Центра усмерена је на допринос дубљем и свестранијем поимању савремене Русије и процеса који се у њој одвијају. Она мора имати примењени значај, и то с једне стране да помаже руководству Србије у креирању своје политике према Русији, и с друге - да доприноси ширењу заједничког деловања у различитим областима међу нашим земљама.

Амбасада је спремна да помаже Центру у успостављању веза с руским академским и истраживачким центрима. Трудимо се да позивамо познате руске друштвено-политичке делатнике, научнике, експерте како би наступили у Центру. (...)

Често се поставља питање: иде ли Русија сопственим, посебним путем или се развија у складу са светским тенденцијама? Чини се да на ово питање нема једнозначног одговора - свака држава, сваки народ има своје специфичне особености развоја, али се оне реализују у општим цивилизацијским оквирима.

Међутим, немогуће је негирати чињеницу да историја Русије у последњем столећу обилује драматичним и трагичним догађајима који су, несумњиво, оставили дубок траг на савремено руско друштво.

Ми се не можемо одрећи своје историје - она је једна, другу немамо, нити је можемо имати. Због тога, једино што је неопходно учинити јесте извући лекције из сопствене историје и ослањати се у даљем развоју на оно што је у њој било позитивно и трајно.

ПЕРСПЕКТИВЕ РУСКОГ ДРУШТВА

Током руске историје најтрновитији био је пут успостављања државности и демократије. Деведесетих година руско друштво доживело је један од најдраматичнијих периода своје историје.

Распад СССР-а довео је до вишезначних последица, између осталог и до оних у геостратешкој димензији.

Услед крајње либералног прилаза у спровођењу неопходних политичких и социјално-економских реформи дошло је до озбиљних диспропорција у развоју државе и друштва. Испоставило се да је механичко примењивање рецепата друштвене реформе на тле Русије било негативно у многим сферама.

Искуство последње две деценије несумњиво је показало да је за решавање виталних задатака за Русију неопходно постојање правно способне државе која ће имати регулативни утицај на унутрашње процесе у политици, економији, социјалној области и другим сферама живота.

Светска економска криза такође је показала да се не сме свуда и у свему ослањати искључиво на либерални тржишни модел. У борби против кризе водеће земље прибегле су суровом државном регулисању.

Било је неопходно време да би се схватила контрапродуктивност „параде“ суверенитета у Русији и линије минимализовања улоге државе у животу земље. Успели смо умногоме да превазиђемо раскол у тачкама гледишта нашег друштва.

Курс ка модернизацији који је изнео председник Русије Д. А. Медведев постао је „путничка карта“ развоја земље и друштва за дужу перспективу.

СОЦИЈАЛНО-ЕКОНОМСКИ РАЗВОЈ

Стратегија социјално-економског развоја Русије до 2020. године, коју је предложио председник Руске Федерације, представља темељни документ у коме су постављени основни задаци даљег социјално-економског развоја земље. У стратегији је оваплоћена политичка одлука о дислокацији привреде са инерционог енергетско-сировинског правца на иновациони правац развоја.

Иновациони сценарио има задатак да до 2020. године обезбеди двоструки раст бруто унутрашњег производа. Током овог периода морамо знатно (за 27%) повећати инвестиције, пре свега у индустријском сектору. Очекује се пораст продуктивности за 138% што би требало да резултира растом дохотка становништва за 123%.

Трошкови за социјалну сферу требало би битно да се приближе светским стандардима. Већ до 2020. године издвајања за образовање требало би да износе не мање од 5,5% бруто националног дохотка, за здравство - 6,3%, за научна истраживања - 4% бруто националног дохотка.

Година 2009. за руску привреду била је тежак испит. Влада је предузела низ мера за ублажавање последица светске кризе. У буџету за 2009. годину био је предвиђен „ваздушни јастук“ у износу од 125 милијарди рубаља. Захваљујући томе успели смо да избегнемо најгори сценарио развоја. Па, ипак, макроекономска ситуација и привреда Русије у целини биле се у прилично тешкој ситуацији.

Година 2010. за Русију била је година успона националне економије. За девет месеци текуће године обим бруто националног дохотка порастао је за 3,4%, што у поређењу с другим земљама представља добар показатељ. Оживела је индустријска производња чији раст износи 8,9%. За 5% порастао је реални лични доходак становништва.

Русија, чија се привреда налази на седмом месту у свету, има широку географију трговинских веза. Према резултатима у десет месеци текуће године, спољнотрговински промет Русије у поређењу са аналогним периодом претходне године порастао је за 4% и

износи 458,5 милијарди америчких долара.

ПРЕВЕНЦИЈОМ ПРОТИВ ТЕРОРИЗМА

Биће настављени државни програми у вези са становањем, образовањем и здравственом заштитом, што ће у целини имати позитиван утицај на социјално-економски положај становништва наше земље. Ништа мање важан задатак је и борба против сиромаштва. Наш приоритет и даље је подршка људима који су у тешкој социјалној ситуацији. Русија ће и даље бити социјална држава.

Трудимо се да преломимо демографску ситуацију. Донет је низ законских аката који стимулишу формирање младих породица и који подстичу наталитет. Први пут за више година успели смо да изађемо на крај с тенденцијом природног смањења броја становништва.

Највећу пажњу држава посвећује борби против криминала, наркоманије и алкохолизма. Ове убиствене социјалне појаве, пре свега међу омладином, истовремено представљају плодно тле за тероризам и екстремизам.

ПРИОРИТЕТИ РУСКЕ СПОЉНЕ ПОЛИТИКЕ: ЗНД, БРИК и ЕУ

Циљ спољне политике је стварање најповољнијих спољних услова за постепен развој државе и друштва.

Током претходних година свет се озбиљно променио. Разуме се, одређене промене је претрпела и спољна политика Русије.

Приоритети унутрашње политике најдиректније утичу на избор наше стратегије у међународним односима. И у целини, при свим крајње оштрим противуречностима на светској сцени, данас је очигледна тежња ка хармонизацији односа, ка усмерености

Пише: Александар Конузин
уторак, 07 децембар 2010 14:57

према дијалогу, ка смањењу конфликтних ситуација.

Заједничким снагама тражимо нове начине реформи не само глобалних финансијско-економских институција, него и светског поретка у целини. Реч је, наравно, о праведнијим, равноправнијим основама заједничког деловања, о изградњи односа међу државама на принципима универзалног међународног права. Мислим да је важност заједничког продуктивног рада у овом правцу у Србији очигледна.

Треба да одлучимо следеће: сарадња Русије са земљама са којима ће имати највећи ефекат у развоју одговарајућих напредних технологија, како отворити тржишта за руску високотехнолошку производњу. Овај посао је врло конкретан и није нимало лак.

Заступамо демократизацију и јачање грађанског друштва не само код себе већ и свуда у свету, и не одричемо се при том наших националних интереса, а где је потребно - одлучно их штитимо. Стандарди демократије не могу се наметати једнострано - ми то одлично знамо из сопственог искуства, и нама су покушали и још увек покушавају да нам их наметну. До њих је потребно заједнички доћи, узимајући у обзир мишљење свих заинтересованих држава. У томе видимо демократичност међународних процеса.

Принципи наше дипломатије и даље су исти: радимо прагматично, транспарентно, полазећи од вишестраности у кретању савременог живота, отворени смо за сарадњу са свим заинтересованим државама, и при том сматрамо да је важно одрећи се стереотипа прошлости. Не искључујемо строгост, али избегавамо конфликте.

Што се тиче ЕУ, држимо правац партнерства ради модернизације - заједничким снагама израђујемо велике пројекте, укључујући и технолошку обнову наоружања руске индустрије. На том тесно блиско сарађујемо пре свега са Немачком, Француском, Италијом, са Европском унијом у целиности, као и са САД.

У контексту стимулација нових инвестиција у Русију, осим Европе и САД, посебне могућности постоје и у оквиру групе БРИК (Бразил, Русија, Индија, Кина). Важан задатак представља коришћење потенцијала у циљу усавршавања руског економског потенцијала Азијско-Тихоокеанског региона.

Русија намерава да шири и продубљује сарадњу са државама чланицама БРИК, АСЕАН и Евроазијске економске сарадње (ЕврАзЕс). Ово се међу експертима често назива као „заокрет“ према Азијско-Тихоокеанском региону у формирању практичне сарадње.

Данас на регион иде 60 процената глобалног бруто унутрашњег производа, половина трговине и 49 одсто инвестиција, и ови показатељи ће и даље расти. Центар светског развоја све више ће се премештати ка Тихом океану. При том је Русија, будући да и сама представља тихоокеанску земљу, веома слабо приметна у економији региона, чак и у области традиционалне робе нашег извоза.

Уколико се економски не окренемо ка Истоку, ризикујемо да лишимо земљу оног дела планете који најбрже напредује, а у коме још увек имамо нимало лоше политичке позиције.

При свом значају Запада и Азијско-Тихоокеанског региона као спољних извора наше модернизације, сарадња са партнерима из ЗНД остаје крајње важна и приоритетна. Пред нама је задатак формирања заједничких иновационих пространстава, који су, узгред буди речено, потпуно подударни са европским. Ни у ком случају не конфронтирамо наш рад са ЗНД процесима који се одвијају на европском, америчком и азијско-тихоокеанском колосеку. Сматрамо да се они узајамно допуњују и заједно стварају додатну вредност.

Сада смо у обавези да се одупремо заједничким изазовима који не познају границе. То је ширење оружја за масовно уништење, међународни тероризам и трговина наркотицима, деградација животне средине и климатске промене, као и организовани криминал.

Не очекујемо да ће се с нама сви слагати, као што се ни ми нећемо слагати са свима, али схватање у каквом свету живимо, у ком правцу се овај свет развија јесте услов за даљи развој и у практичној политици, и у прилазима међународним проблемима.

Иницијатива председника Руске Федерације о склапању Споразума о европској безбедности и сарадњи оријентисана је на прелазак од старог на нов дневни ред у

Пише: Александар Конузин
уторак, 07 децембар 2010 14:57

евроатлантској политици. Потребна је колективна политичка воља да би се извршио продор у будућност, да би се подвукла црта испод неодређености и дефицита стабилности током последњих двадесет година.

Са задовољством бих хтео да приметим да је ова иницијатива данас предмет заинтересованог разматрања, и то не само са нашим традиционалним партнерима, као што су Немачка, Француска, Италија, већ у целости са већином учесница евроатлантског система безбедности. Тако да ћемо ову тему и даље форсирати.

Седница Савета Русија-НАТО која је одржана ових дана омогућава да се надамо измени природе односа између моје земље и те алијансе. Желео бих да верујем да ће на самиту најављена нова етапа сарадње, која води ка истинском стратешком партнерству, постати реалност.

Спремни смо не само да развијамо политички дијалог, него и да у пракси сарађујемо. У питању је ПРО, борба против тероризма, наркотика, пиратерије, јачање међународне безбедности у складу са поимањем да је безбедност свих држава у евроатлантској заједници недељива, као и консолидација мира и стабилности у Авганистану.

Русија и НАТО су се изјаснили за што бржу ратификацију споразума СТАРТ.

Разуме се да се нису успела елиминисати сва неслагања. Стране имају размимоилажења око питања суверенитета Абхазије и Јужне Осетије. Али ова тема не треба да постане камен спотицања, који ће сметати кретању у правцу даље сарадње.

Очекујемо јасније идеје о томе шта ће бити са НАТО. Желели бисмо да Алијанса заврши своју трансформацију и постане савремена организација у области осигурања безбедности, организација која је усмерена ка ХХИ веку, а не ка ХХ. Спремни смо да учествујемо у равноправној сарадњи са другим играчима, укључујући и оне који делују на европском континенту. Али, ако говоримо о НАТО, веома је важан наставак контаката са Русијом, као и одржавање контаката са нашом мултилатералном структуром у области безбедности - ОСКБ (Организација споразума о колективној безбедности). Подразумева се, при безусловном поштовању норми међународног права и Повеље Уједињених нација.

Желео бих да истакнем и следеће - нове контуре руске спољне политике нису конфронтационе, усмерене су на партнерство са максимално широким кругом земаља и међународних организација ради убрзања социјално-економског развоја земље. Ослањамо се на коришћење руског арсенала „меке силе“, који је неопходан ради побољшања имиџа Русије и свету, што није једноставно без економске модернизације и развоја демократских институција.

Србију видимо као свог стратешког партнера на Балкану.

Успешно се развијају односи у свим областима.

Редовно се одржавају сусрети на највишем и високом нивоу.

Истичемо заједничке и блиске позиције у вези са основним међународним проблемима.

Имамо тесну сарадњу у вези са косовским проблемом. Бићемо спремни да подржимо ону линију косовског питања која одговара српском друштву.

Запажамо тежњу Србије ка чланству у Европској унији. Узимамо при том у обзир изјаве руководства земље о томе да ће бити сачувани најтешњи билатерални односи међу нашим земљама.

Основу наше сарадње у трговинско-економској и инвестиционој области чине велики пројекти у сфери горива и енергетике. Сматрамо да њихова реализација доноси велику узајамну корист.

Руски капитал заинтересован је за нове инвестиције у српску привреду. За реализацију нових великих пројеката неопходно је стварање одговарајуће инвестиционе климе, што

ЗНД, ЕУ, БРИК и Пацифички регион као циљеви руске спољне политике

Пише: Александар Конузин
уторак, 07 децембар 2010 14:57

између осталог подразумева и уклањање бирократских и административних препрека.

Ослањајући се на духовну и историјску блискост наших народа, намеравамо да појачамо наше присуство у Србији у сферама културе, образовања, информационој као и у другим областима.

Тезе говора амбасадора Руске Федерације у Србији Александра Конузина у Центру за проучавање Русије (Филозофски факултет Београдског универзитета, 23. новембра 2010)